

Redactioneel: Jubileum

Stromingen bestaat 30 jaar! Dit heugelijke feit zou bijna onopgemerkt zijn gebleven als de redactie zich recent niet toevallig had afgevraagd in welk jaar het eerste nummer van Stromingen was verschenen. Het allereerste redactioneel had als titel “Het vakblad voor hydrologen is er!!!” en legde uit met welke bedoelingen het blad was opgericht.

De eerste twee nummers die in 1995 verschenen waren ‘nulnummers’ omdat de redactie nog aan het aftasten was hoe het kersverse tijdschrift het beste vorm kon krijgen. Het eerste artikel ging over de geschiedenis van de hydrologie en was van de hand van Co de Vries. Recent schreef hij nog in Stromingen over de historie van de Hollandiabron in de Haarlemmermeerpolder. Ook andere auteurs uit de eerste jaargang leveren nog altijd bijdragen aan Stromingen. Zo schreef Willem Jan Zaadnoordijk in 1995 over zettingen bij grootschalige ingrepen in de grondwaterstroming. In het laatste nummer van 2024 was hij een van de auteurs over de onzekerheid van doorlatendheden in REGIS II.

Ook over de onderwerpen die in de eerste jaargang aan bod kwamen, wordt nu nog regelmatig geschreven. Denk aan verdroging, wateroverlast en de onzekerheid van modelparameters. Daarnaast was er een verslag over de MicroFem gebruikersdag aan de VU en een artikel over de koppeling tussen DUFLOW en MODFLOW.

Je zou bijna kunnen denken dat er in dertig jaar weinig is veranderd maar het tegendeel is waar. Nog lang niet iedereen beschikte in 1995 over een e-mailadres, software werd nog verspreid op floppydisks en Python bestond al wel maar vrijwel niemand had er nog van gehoord. Zelfs MATLAB moest nog doorbreken. Op technologisch gebied is er dus veel veranderd. Qua beleid en organisatie gaan dingen tegenwoordig ook heel anders. In 1995 was de Kaderrichtlijn Water nog niet ingevoerd, waren er nog tientallen drinkwaterbedrijven en was er voor PFAS geen aandacht. Er was al wel een landelijk grondwatermodel, maar niet zoals we dat nu kennen.

Het zal niemand ontgaan zijn dat we geopolitiek gezien inmiddels in een compleet ander tijdperk leven. Na de aanslagen van 11 september 2001 veranderde er al een en ander. Zo werden veiligheidsmaatregelen rond productielocaties van drinkwater aangescherpt. Recent lijken de ontwikkelingen op het wereldtoneel in een stroomversnelling terecht te zijn gekomen. Misschien noopt ons dat nu tot nadenken. Om een voorbeeld te noemen: ons hydrologisch instrumentarium leunt zwaar op MODFLOW. Tot nu toe hebben we hier altijd vrijelijk gebruik van mogen maken. Inmiddels lijkt het niet ondenkbaar dat iemand daar ooit een

stokje voor zou kunnen steken. Is het tijd om na te gaan wat er in ons hydrologisch noodpakket moet zitten?

Voor de gemoedsrust vluchten we toch nog maar even terug naar die goeie ouwe tijd. Al vanaf het eerste begin bood Stromingen ruimte voor brieven, boekbesprekingen en Hatsi-KD vuistregels. En er was de rubriek Waterdicht, die nog steeds bestaat maar nauwelijks nog inzendingen krijgt. Is deze rubriek mogelijk in de verdrukking geraakt vanwege de hyperefficiëntie die tegenwoordig de waan van de dag regeert?

Misschien dat aan de rubriek toch meer gewicht moet worden toegekend dan uit het aantal inzendingen blijkt. Een recente uitzending van het Duitse IQ Wissenschaft und Forschung maakte namelijk duidelijk dat hydrologische wijsheden verankerd in de volkscultuur levensreddend kunnen zijn. De uitzending ging over het Indonesische eiland Simeulue, waar opmerkelijk weinig slachtoffers vielen na de verwoestende tsunami van 2004. Voorafgaand aan de vloedgolf merkten de inwoners dat hun dieren onrustig werden. Degenen die een put op hun erf hadden, wisten wat hen te doen stond: het waterpeil controleren. En als dat laag stond, moesten ze zo gauw mogelijk naar hoger gelegen gebied vluchten. Hoe kwamen ze aan die wijsheid? Door een slaapliedje dat iedereen op het eiland al jong leerde. Hoe het liedje precies ging vertelde de uitzending niet, maar het benadrukt de betekenis van cultuur voor de verspreiding van hydrologische kennis. Misschien is het een idee om kinderen in Nederland op school een liedje te leren met daarin aanwijzingen over wat te doen bij een dreigende dijkdoorbraak?

Hopelijk biedt dit voorbeeld inspiratie en mogen we binnenkort weer een inzending voor Waterdicht tegemoet zien. Ook in het allereerste redactioneel werd al vastgesteld dat het functioneren van Stromingen afhangt van de inzendingen van de lezers. Dat is na al die jaren nog precies hetzelfde en ook nu roepen we nog regelmatig op om kopij te blijven aanleveren. Want alleen dan kunnen we over dertig jaar nog steeds roepen "Het vakblad voor hydrologen is er!!!" als er weer een nieuwe editie verschijnt. Of deze dan nog via de post komt, is maar al te zeer de vraag, maar laten we er met z'n allen voor zorgen dat de traditie die we hebben opgebouwd in stand blijft.

Tot slot nog een aankondiging: vanaf dit nummer verschijnen alle artikelen onder een zogenaamde CC BY 4.0 licentie. In het kort betekent dit dat de inhoud door iedereen gebruikt mag worden zolang de originele bron geciteerd wordt. Tijdschriften als Hydrology and Earth System Sciences (HESS) maken hier ook gebruik van. Het draagt bij aan de doelstelling van de NHV om hydrologische kennis zo breed en toegankelijk mogelijk te verspreiden. Publiceren in Stromingen was altijd gratis en deze nieuwe licentie verandert daar niets aan.

De redactie wil iedereen die de afgelopen drie decennia heeft bijgedragen aan het succes van ons vakblad hartelijk danken. Vol goede moed kijken we naar de toekomst en blijven we van elkaar leren!

VP